

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4To/17/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1415010003
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Kováč
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1415010003.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu JUDr. Karola Kováča a sudcov JUDr. Danice Veselovskej a JUDr. Petra Šamka, v trestnej veci proti obžalovanej MUDr. N. Z., stíhanej pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. e), ods. 4 písm. b) Tr. zák., o odvolaní okresnej prokurátorky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 3T/1/2015 zo dňa 19.11.2015, na verejnom zasadnutí konanom dňa 17.marca 2016 takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. sa odvolanie okresnej prokurátorky **z a m i e t a**.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 3T/1/2015 zo dňa 19.11.2015 bola obžalovaná MUDr. N. Z. podľa § 285 písm. a) Tr. por. oslobodená spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava IV sp. zn. 1Pv 394/2011 zo dňa 05.01.2015, pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. e), ods. 4 písm. b) Tr. zák., ktorého sa mala dopustiť na tom skutkovom základe, že obžalovaná od 30.11.2009 do 14.11.2013 v byte č. X na W. 4, F. neoprávnene odoberala zemný plyn, hoci nemala uzavretú zmluvu so spol. L., a.s. a počas tohto obdobia neoprávnene bez uzatvorenej zmluvy odobrala 259 m³ zemného plynu, čím poškodenej spoločnosti L. - distribúcia, a.s. IČO: XX XXX XXX, so sídlom Y. W. XX/b, F., spôsobila škodu vo výške 111,49,- eur,

nakoľko nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaná stíhaná.

Podľa § 288 ods. 3 Tr. por. súd poškodenú spoločnosť L. - distribúcia a.s. odkázal s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie okresná prokurátorka v neprospech obžalovanej, ktoré odôvodnila osobitným písomným podaním tak, že obžalovaná viackrát priznala, že plynový horák bol zapnutý. Obžalovaná síce uvádza, že plyn sama nezapínala, ale keď sa vrátila domov, tak horák na plynovom sporáku horel. Ide o účelové tvrdenia obžalovanej, nakoľko vedela, že nemá s L. uzatvorenú zmluvu a že má dôjsť k demontáži plynomeru v jej byte. Je nepredstaviteľné, aby niekto iný v čase neprítomnosti obžalovanej zapínal horák na sporáku. Rovnako tak nemožno veriť obžalovanej, že plyn vôbec nepoužívala. Z odpočtov plynomeru vyplýva, že reálne dochádzalo k odberu plynu, avšak niektoré odpočty boli robené len odhadom. Je zrejmé, že od 31.12.2006, kedy bolo na odbernom mieste odobratých 1250 m³ plynu až do demontáže plynomeru dňa 14.11.2013 bolo odobratých vyše 300 m³ plynu. Nemožno teda veriť tým tvrdeniam obžalovanej, že plyn vôbec neodoberala. Súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku uvádza, že svedok T. pripustil, že uvedené množstvo plynu bolo odobraté legálne, teda ešte v čase platnosti zmluvného vzťahu medzi L. a obžalovanou. S takýmto tvrdením sa nemožno stotožniť a ide o nesprávne pochopené vyjadrenie tohto svedka. Svedok T. uvádzal na hlavnom pojednávaní, že je technicky možné, že stav plynomeru 1589 m³ mohol byť už dňa 30.11.2009. To však neznamená, že všetok plyn bol odobratý legálne, teda pred odstúpením od zmluvy zo strany L.. Za relevantný je potrebné považovať stav plynomeru 1330 m³ ku dňu 30.10.2009. Tento

stav plynomeru bol síce zisťovaný len odhadom, no tento odhad bol robený príslušnými odborníkmi na základe ich skúseností, odborných znalostí a znalostí na odbornom mieste. K neoprávnenému odberu zo strany obžalovanej dochádzalo od roku 2005 kedy zomrela matka obžalovanej, ktorá vlastnila byt a mala uzatvorenú zmluvu s L.. Poškodená spoločnosť L. umožnila na tomto odbornom mieste odoberať plyn aj obžalovanej s tým, že zo strany L. bola viackrát požiadaná o uzatvorenie novej zmluvy, čomu však obžalovaná nevyhovela a novú zmluvu odmietla uzatvoriť. Preto sa L. rozhodla ukončiť dodávanie plynu na predmetné odborné miesto. Odstúpenie od zmluvy obžalovaná prevzala dňa 30.11.2009. Od uvedeného dátumu možno konanie obžalovanej považovať za trestný čin s tým, že jej protiprávne konanie bolo ukončené až dňa 14.11.2013, kedy došlo k demontáži plynomeru. Navrhuje, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

Krajský súd v Bratislave vykonal vo veci verejné zasadnutie, na ktorom prokurátorka Krajskej prokuratúry v Bratislave zotrvala na dôvodoch podaného odvolania a navrhla napadnutý rozsudok zrušiť v celom rozsahu a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Obžalovaná MUDr. N. Z. uviedla, že trvá na písomnom vyjadrení k odvolaniu prokurátora. Trestné konanie sa ťahá od roku 2011, čo ju značne obťažuje. Navrhla, aby krajský súd odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietol. Neboli produkované také dôkazy, na základe ktorých by sa malo rozhodnúť o jej vine.

Krajský súd v Bratislave podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a zistil, že podané odvolanie okresnej prokurátorky nie je dôvodné.

Podľa § 319 Tr. por. odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Odvolací súd je názoru, že v konaní pred okresným súdom ako súdom prvého stupňa nedošlo k žiadnym takým chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci, pričom na hlavnom pojednávaní boli vykonané všetky dostupné a potrebné dôkazy nevyhnutné pre spravodlivé rozhodnutie súdu, pričom odvolací súd je názoru, že súd prvého stupňa vykonané dôkazy správne a logicky vyhodnotil a to spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniu § 2 ods. 12 Tr. por.

V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že výrok o vine zo spáchania trestného činu nie je možné založiť len na indíciách, domnienkach, či len na do určitej miery pravdepodobných skutkových záveroch, alebo len na skutočnosti, že nemožno vylúčiť, že sa stal skutok uvedený v obžalobe. Výrok o vine musí byť založený na skutkovom stave, o ktorom nie sú dôvodné (rozumné) pochybnosti a ktorý nepochybne vyplýva z vykonaných dôkazov.

Odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvého stupňa v tom, že z dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní nemožno urobiť bez rozumných pochybností záver o tom, že sa stal skutok tak, ako bol vymedzený v obžalobe, t. j., že k neoprávnenému odberu plynu dochádzalo zo strany obžalovanej v období od 30.11.2009 do 14.11.2013 a že práve takýmto spôsobom a v tomto období došlo k neoprávnenému odberu plynu v množstve 259 m³. Aj podľa názoru odvolacieho súdu bolo nevyhnutným aplikovať v posudzovanej trestnej veci zásadu in dubio pro reo.

Pokiaľ ide o vykonané dokazovanie na hlavnom pojednávaní, tak odvolací súd pripomína, že svedok Y. T., vystupujúci za poškodenú spoločnosť, na hlavnom pojednávaní vypovedal, že pokiaľ ide o počiatkový stav plynomeru od momentu neoprávneného odberu plynu, keďže im nebol umožnený fyzický odpočet stavu, tak bol tento stav vykonaný odhadom, pričom k fyzickému odpočtu stavu plynomeru došlo dňa 14.11.2013, kedy došlo k demontáži plynomeru. Poukázal, že na č. l. 115 je stav meradla, ktorý uviedli odhadom, pretože nebolo možné vykonať fyzický odpočet stavu meradla. Aj odpočet v auguste roku 2009 bol vykonaný odhadom. Nedá sa presne uviesť, koľko bolo legálne odobratého plynu ku dňu 30.11.2009. Nedá sa zistiť, koľko bolo odobratého plynu od 30.10.2009 do 30.11.2009. Škoda sa v tomto prípade presne špecifikovať nedá. Pripúšťa, že technicky je možné, že stav plynomeru 1589 m³ mohol byť už 30.11.2009, ale nemusí to tak byť, ak by to tak bolo, tak by v období od 30.11.2009 do 14.11.2013 plyn neodoberala. Pokiaľ by v čase demontáže plynomeru zistil, že odberateľ už má uzatvorenú zmluvu, trestné oznámenie by nepodávali, riešili by už len prípadný rozdiel stavu plynomeru.

Odvolačný súd je názoru, v zhode so súdom prvého stupňa, že z výpovede uvedeného svedka možno vyvodiť dôvodné (rozumné) pochybnosti o tom, či k neoprávnenému odberu v žalovanom množstve 259 m³ skutočne došlo v období uvedenom v skutkovej vete obžaloby. Nič z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní nepochybne neusvedčuje obžalovanú z toho, že odobrala plyn práve v uvedenom množstve a že sa tak stalo v žalovanom období. Pokiaľ okresná prokurátorka v odvolaní namietala, že aj obžalovaná pripustila, že našla v byte zapnuté horáky, tak ani toto jej konštatovanie nedokazuje, že v žalovanom období došlo k odberu práve 259 m³ plynu zo strany obžalovanej a nie iného, napríklad menšieho množstva, respektíve, že sa tak stalo v období skoršom, t. j. ešte pred odstúpením zmluvy zo strany L..

Pokiaľ okresná prokurátorka v odvolaní namietala, že stav plynomeru v danej veci bol síce zisťovaný odhadom, avšak tento odhad bol robený príslušnými odborníkmi na základe ich skúseností, odborných znalostí a znalostí na odbernom mieste, tak odvolací súd pripomína, že rozsah skúseností osôb, ktoré odhad vykonávali nebol predmetom dokazovania na hlavnom pojednávaní, pričom prokurátorka tu v podstate vychádza len z domnienky založenej na tom, že ak odhad stavu plynomeru robia osoby pracujúce pre poškodenú spoločnosť, tak ide zaručene (automaticky) o odhad správny a súladný s právnymi predpismi. Odhad stavu plynomeru zo strany poškodenej spoločnosti nebol vôbec predmetom preverovania v trestnom konaní, t. j. nebolo zisťované, či odhad poškodenej spoločnosti bol správny. Navyše odhad je vždy do určitej miery len predpokladom, domnienkou, ktorá má síce základ v právnych normách, avšak nemusí sa vôbec zhodovať so skutočnosťou. Jej podstatou je práve to, že nahrádza skutočnosť (ktorá nie je známa), pretože skutočný stav plynomeru nie je možné zistiť.

Podľa názoru odvolacieho súdu, nie je možné výroky o vine zo spáchania trestného činu založiť len na odhadoch (predpokladoch, ktoré môžu ale aj nemusia byť v súlade so skutočnosťou), že nie je možné vylúčiť, že obžalovaná skutočne odobrala množstvo plynu uvedené v skutkovej vete obžaloby a to v období, ktoré je tam uvedené.

Ohľadne výpočtu výšky škody (odhadu množstva neoprávnene odobratého plynu) zo strany poškodenej spoločnosti je potrebné uviesť, že podľa § 82 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike sa neoprávneným odberom plynu rozumie odber bez uzatvorenej zmluvy o pripojení k sieti.

Podľa § 82 ods. 2 zákona o energetike odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete, prevádzkovateľovi zásobníka skutočne vzniknutú škodu, ak vznikla. Odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť spolu so škodou aj ušlý zisk dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete.

Podľa § 82 ods. 3 zákona o energetike ak nemožno vyčíslieť skutočne vzniknutú škodu na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov, použije sa spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu ustanovený všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným podľa § 95 ods. 1 písm. l).

Týmto všeobecne záväzným právnym predpisom je vyhláška Ministerstva hospodárstva SR č. 449/2012 Z. z., ktorou sa ustanovuje spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu.

Podľa § 1 písm. a) vyhlášky škoda spôsobená neoprávneným odberom plynu sa v prípade, ak nie je možné použiť na určenie množstva neoprávnene odobratého plynu údaje určeného meradla, vypočíta ako súčin množstva neoprávnene odobratého plynu určeného podľa odsekov 3 až 11 a jedenaplnásobku referenčnej ceny plynu platnej v mesiaci zistenia neoprávneneho odberu plynu, zverejnenej na webovom sídle prevádzkovateľa distribučnej siete, v prípade neoprávneneho odberu plynu, ku ktorému dochádzalo v objekte, ktorý je určený na trvalé bývanie. Podľa § 3 vyhlášky sa množstvo neoprávnene odobratého plynu vypočíta podľa vzorca $NOP = D \cdot P \cdot HPs$, kde NOP je množstvo neoprávnene odobratého plynu v m³, D je počet dní neoprávneneho odberu plynu, P je najväčší hodinový príkon plynového spotrebiča v m³/h, HPs je denný počet hodín používania plynového spotrebiča v h/d.

Za denný počet hodín používania plynového spotrebiča podľa odseku 3 vyhlášky sa v prípade objektov určených na trvalé bývanie považujú nasledujúce doby, a to, ak ide o

1. spotrebič na varenie: dve hodiny,
2. prietokový ohrievač vody, plynový bojler alebo zásobníkový ohrievač vody: tri hodiny,
3. plynové vykurovanie
 - a) v období máj až september: jedna hodina,
 - b) v období október až apríl: 10 hodín,
4. plynové vykurovanie kombinovanými kotlami
 - a) v období máj až september: tri hodiny,
 - b) v období október až apríl: 13 hodín,
5. ostatné plynové spotrebiče: 10 hodín denne.

Z vyššie citovaných právnych predpisov je zrejmé, že odhady určovania stavu plynomeru a z neho sa odvíjajúce množstvo predpokladaného neoprávneného odberu plynu sú postavené na koncepcii právnej domnienky, ktorú zákonodarca skoncipoval z dôvodu, aby bolo možné aspoň odhadnúť množstvo odobratého plynu v prípadoch, ak nie je možné objektívne zistiť skutočný stav plynomeru, t. j. skutočné množstvo odobratého plynu. Tento odhad (domnienka) teda neposkytuje údaj o reálne odobratom plyne na určitom odbernom mieste, ale poskytuje údaj, ktorý vychádza z právneho predpisu a ktorý predpokladá, že k neoprávnenému odberu plynu dochádzalo každý deň s tým, že k odberu dochádzalo za použitia všetkých plynových zariadení, ktoré sa nachádzajú v domácnosti pri najvyššom možnom príkone a v čase, ktorý ustanovuje v prípade domácnosti písm. a) vyššie citovaného ustanovenia a v prípade, že nejde o domácnosť, ide dokonca o nepretržitý 24 hodinový odber.

Takýmto spôsobom právne (nie skutočne) stanovené množstvo neoprávneného odobratého plynu vychádza z koncepcie objektívnej zodpovednosti odberateľa plynu, ktorého sankcionuje odhadom odberu plynu v prípadoch, v ktorých nie je možné vychádzať zo stavu plynomeru. Princíp objektívnej zodpovednosti je pritom charakteristickým princípom občianskeho práva (nie však aj práva trestného) a umožňuje poškodenej spoločnosti žiadať náhradu škody v občianskom súdnom konaní od odberateľa plynu na podklade odhadu neoprávneného odobratého množstva plynu.

Princíp objektívnej zodpovednosti a mechanické spoliehanie na údaje poskytnuté poškodenou spoločnosťou, však v žiadnom prípade nemôžu obstáť v trestnom konaní, v ktorom majú orgány činné v trestnom konaní (policajť a prokurátor) povinnosť zisťovať skutkový stav veci o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti (§ 2 ods. 10 Tr. por.), pričom sa tu má na mysli zisťovanie skutočného stavu veci a nie stavu určeného na podklade právnej domnienky poškodenou spoločnosťou. Prokurátor v trestnom konaní nezastupuje poškodeného (zastupuje štát), nie je jeho splnomocnencom a preto nemôže automaticky vychádzať len z údajov (odhadov či želaní) poškodenej osoby. Dôkazné bremeno v konaní pred súdom má výhrade prokurátor, ktorý musí dokazovať všetky znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu, t. j. v danom prípade aj znaky týkajúce sa toho, či skutočne v žalovanom období došlo k neoprávnenému odberu plynu a ak áno, tak v akom rozsahu sa tak stalo.

Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že skutočnosť, že obžalovaná osoba neumožnila pracovníkom L. rčiť obdobie vykonať presný stav odpočtu plynu, samo osebe nenapĺňa znaky žiadneho trestného činu, pričom takéto konania týkajúce sa nespôsobnosti odberateľov plynu s L. je možné riešiť cestou občianskeho súdneho konania. Rovnako tak nie je trestným činom len to, že obžalovaná nemala s poškodenou osobou v období uvedenom v obžalobe uzatvorenú zmluvu o pripojení.

Pokiaľ okresná prokurátorka v odvolaní konštatuje, že obžalovaná odoberala plyn po dlhší čas, tak tu ide len o špekuláciu, ktorá nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a ktorá vychádza len z uvedenej právnej domnienky vyplývajúcej z vyhlášky Ministerstva hospodárstva SR, že k neoprávnenému odberu plynu dochádza každý deň. V danej veci pritom nie je sporné iba to, či skutočne došlo k odberu plynu v množstve uvedenom v obžalobe (nakoľko ide len o odhad poškodenej spoločnosti), ale aj to v akom období došlo k odberu plynu a ak sa tak stalo v období uvedenom v obžalobe, tak z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by obžalovaná odoberala plyn každý deň, prípadne počas celého žalovaného obdobia, respektíve aspoň počas obdobia, ktoré už by bolo možné charakterizovať ako obdobie výrazne dlhšie, než bežný neoprávnený odber plynu. V tomto smere išlo zjavne o neopodstatnené „nadkvalifikovanie“ skutku zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ktoré nevychádzalo z vykonaného dokazovania, ale len zo skutočnosti, že k neoprávnenému odberu plynu mohlo dôjsť v priebehu obdobia, ktoré nebolo pokryté uzatvorenou zmluvou s poškodenou spoločnosťou.

Odvolací súd uzatvára, že v konaní pred súdom prvého stupňa nebol produkovaný žiadny priamy dôkaz, respektíve súhrn nepriamych dôkazov, ktoré by jednoznačne a nepochybné preukazovali, že došlo k spáchaniu skutku tak, ako je popísaný v obžalobe. Odvolací súd pritom nekonštatuje, že skutok uvedený v obžalobe sa nestal, ale konštatuje, že nebolo bez rozumných pochybností preukázané, že skutočne došlo k neoprávnenému odberu plynu v množstve 259 m³ a to v žalovanom období a obžalovanou osobou. Nedokázaná vina má však rovnaké dôsledky ako dokázaná nevina a tým je, za použitia zásady in dubio pro reo, oslobodenie obžalovanej spod obžaloby a na to nadväzujúci obligatórny výrok o odkázaní poškodenej spoločnosti na občianske súdne konanie.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Krajský súd v Bratislave rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.